

négerekre. Ha biztosítani akarjuk a lengyel nép jövőjét, akkor korlátoznunk kell a zsidók jogait és fokozatosan minél több zsidót a lengyel földről eltávolítanunk. A jelenlegi kormány azonban semmit sem tesz ennek szellemében. Vajon miért félünk mi a zsidóktól? A kormánynak semmi oka, hogy a zsidókat által irányított nemzetközi sajtótól tartson.

Az antiszemita szerzőnek Sobolewski referens válaszolt és kifejteti, hogy a kormány soha sem fogja elfogadni a nemzet-szocialisták zsidó-programját.

Az antiszemita izgatások azonban, ha a parlamentben nem is érvényesülnek, az utcán fokozatosan tért hódítanak. Varsó külvárosában, Prágében a purimi ünnepek során egy felfegyverzett antiszemita hulligán csoport lémadta meg a cionisták rendezvényét. A közönség köréből löbben megsebesültek. — A varsói egyetemen az antiszemita diákok „Élet-határ harc”-ot hirdettek a zsidó egyetemi hallgatók ellen. A nemzetiszocialisták röpiratukban kijelentik, hogy nem nyugszanak addig, míg egyetlen zsidó is lesz a lengyel főiskolákon.

Megválasztották a cluji orth. hitközség elöljáróságát

Cluj. Multheti számunkban beszámoltunk a cluji orth. hitközségben folyót képviselőtestületi választásokról. Vasárnap délelőtt a képviselőtestület az elnökséget választotta meg, melynek scrán újra Bíró Andor hitk. elnök személye körül nyilvánult meg a teljes közbizalom.

A megjelölt választás egyébtől a következő eredménnyel végződött:

Elnök lett Bíró Andor. **Alelnökök:** Herskovits Imre és Weisz Gyula, kurátorok: Bodner Benjámín, Salamon Sámson és Siera Herman, pénztáros Goldstein Márton, ellenőr Weinstein Mór, gazda Rimóczi Jakab. **Tanácsnokok:** Adler Sámuel, Goldberger Kálmán, Grosz Herman, Izsák Mihály, Lévi Ignác, Schwartz Ignác, Schwartz Miklós, Nimberger Ernő és Löwinger Manó.

Képviselőtestület: Fischer Rezső, Goldstein L., Hirsch Jenő, Léb Miksa, Littenhal Sándor, Klein Hugó, Landesmann Lajos, Lusztig Nándor, Schwartz Sándor, Véah Márton, Zodik Károly, Grünfeld Dávid, Gutfried Adolf, Klein Ignác, dr. Klein Miksa, Kun Jenő, Krausz Viktor, László Jenő, Meinszner Rezső, Mátyás Izsák, Mátyás Mór, Rozenfeld Armin, dr. Sebestyén József, Schwarzberger Mihály, Vigdorovits Izsó, Weisz Sigmund, Gieriz Jakab, Goldmann Béla, Herschkovits Jenő, Hirsch Herman, Izsák Simon, Pollák Bernát, dr. Reiter Arthur, Salamon Jakab, Péter Mór, Arner Izsák, Blau Dezső, dr. Goldner Mihály, Heimlich Izidor, Léb Samu, Landau Adolf, Simon Náhán, Schnabel Hermann, Ábrahám Mór, Hochman Jakab, Izsák Mór, Löwi Ignác, dr. Pollák Sándor, Wolf Sámuel.

Az új vezetőség köszönetet mondott a képviselőtestületnek a bizalomért, majd listelgő látogatást tett a főrabbinál.

— **Emelkedik a német export Palesztinában.** A „Frankfurter Zeitung” palesztinai levelezője, hosszabb cikkben számolt be lapjának a német áruk palesztinai exportjának emelkedéséről. — A cikkíró az 1928–1933 periodust taglalja és pontos adatok alapján megállapítja, hogy ezidő alatt az export 10 százalékról 13 százalékra emelkedett és jelenleg 1.500.000 fontot tesz ki. Szakértők körök azonban az export emelkedését annak tudják be, hogy az elmúlt évben a kényszerű lanszerződés értelmében a német zsidók nagy része vagyonát áruban mentette ki az országból.

— **Weinberger Belluska** Timişoara Bleier Andor Senta (Jugoszlávia) jegyeseik (minden külön értesítés helyét).

— **Házasság.** Kupferstein Rózi Oradea és Weisz Jenő Boretyóújfalú f. hó 18-án tartják egybekelési ünnepüket.

Súlyos méreteket ölt Palesztinában a munkáshiány

Tel Aviv. A palesztinai kolóniákon és különösen a narancsültvényeken órási munkáshiány uralkodik, amely súlyosan veszélyezteti az idei narancs-termést. Ez a helyzet arra késztelte a Hiszadruth Hovdítót (általános zsidó munkásszervezet), hogy összes erőit mobilizálja a veszély elhárítására. A Hiszadruth az összes építőmunkásokat kiküldte a narancsültvényekre, hogy segítsenek a termés beakarításánál. Más ipari üzemekből is sok munkást küldtek ki a kolóniákra. Hasonlóképpen az iskolák felsőbb osztályának növendékeit is kimentek a kolóniákra dolgozni. Az ipari üzemekből kivezényelt munkások száma

legalább 6000, ebből egyedül Tel-Avivra 4000 esik. A Davar katasztrófalásnak ítélt munkáshelyzetét és rámutat arra, hogy soha-em dolgoztak oly nagy számban transzjordániai beduinok zsidó kolóniákra, mint most Patach Tikvában és a többi falvakban. A Jewish Agency munkügyi hivatala összegyűjtötte a munkaplacról szóró összes adatokat és anyagot, amelyet memorandumban fog feldolgozni a legközelebbi certifikát kvórára vonatkozó követelésnek aláírásadására. A memorandumot április első napjaiban fogja átnyújtani a Jewish Agency a palesztinai kormánynak.

A belzi-munkácsi békeszerződés tíz pontja

Érdekesnek tartjuk leközölni azokat a pontokat, amelyek megpecsételték azokat a tárgyalásokat, amelyek hosszú ideje húzódtak és arra hivatalok, hogy végre az igazi békét hozzák létre a munkácsi hitközségben. A harc, amely az ugynevezett „belzi”-ekkel szemben évtizede fennállott, s amely annyira ártalmára volt az ottani zsidóságnak, ezzel véget ért.

- Ime a pontok:**
1. A 61-es képviselőtestületben a belzi és wischnitzi templomnak 18 mandátum jár.
 2. Az eddigi két alelnök helyett három lesz, akiket a belzi wischnitzi templomegyesület delegál. Amennyiben az elnökök ezek sorából választanak, úgy erre a harmadik alelnök állásra nem reflektálnak.
 3. Egy ötös vegyes bizottságot delegálnak, amely megállapítja, hogy a belz wischnitzi csoport hátralekös adója miképpen rendezessék.
 4. Heti 150 Kc. szubvenciót kap a belzi templomcsoport, s ebbe beleszámítják az az összeg, amelyet a belzi dájének folyósítanak.
 5. A rabbióság tagjai választói jogosultak, de a többi hitközségi tisztviselők csak úgy kapnak szavazati jogot, ha a minimális hitközségi adó 50 százalékat megfizetik.
 6. A hitközség kártalanítja a belzietek, az átvett vagyonért 95 000 cseh koronával, de 70 000 Kc. vissza lesz tartva az ingatlanok tehermentesítéséig. A belzietek metszője, vagy 25 000 Kc. kártalanítást kap, vagy 100 korona kezdődíjat hetenként.
 7. A belzi hitközségnek ingatlanai 30 000 korona ellenében munkácsi hitközség agrók-

házának tulajdonába megy át.

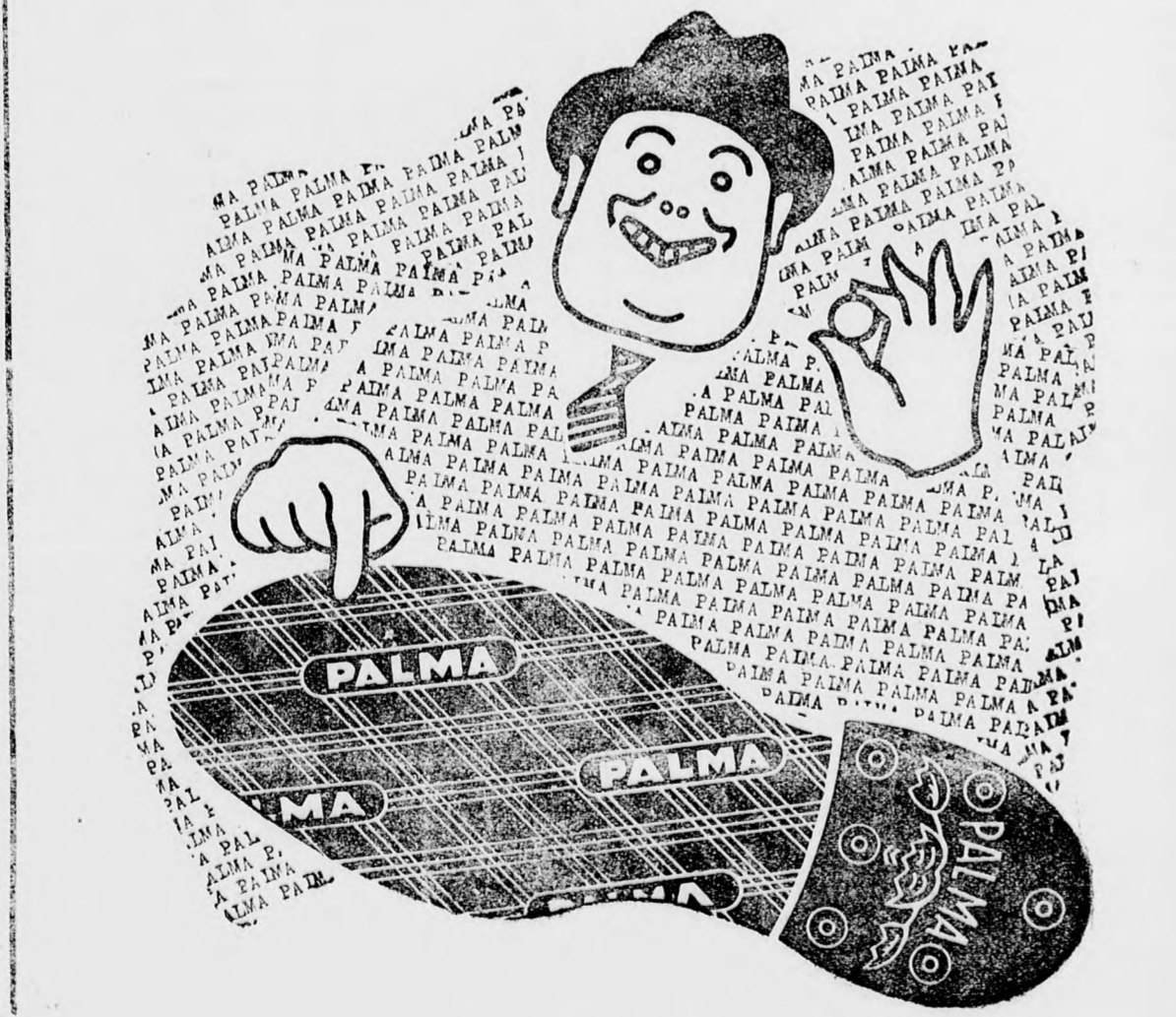
8. A megállapodás szankcionálása után a belziet kötelesek kontesztifikációt visszavonni, úgy a hitközséggel, mint a rabbinátussal szemben.

9. Az alapszabályok módosítása, oly módon, hogy az összes imaházak, a hitközség és rabbinátus fennhatósága alá tartoznak, azonban a belz wischnitzi imaházaknak teljesen külön autonómiájuk marad, az imarend, gazdasági és kezelési szabályokat illetően.

10. Mindkét hitközség vezetőségének és képviselőtestületének ezeket a pontokat még pészach előtt ratifikálni kell. Ha bármelyik csoport akármelyik tagja megsérti a megállapodást, ki kell a hitközségek sorából közöszíteni.

Valószínűleg nem lesz semmi akadály a szerződés pontjai jóváhagyásának és ezzel egy hosszú és kínos belső harc szűnik meg a munkácsi hitközségben, amely jó kihasználással lesz az egész ruszinok zsidóságra s az ottani hitéletre és elsősorban, a munkácsi hitközség gazdasági életére.

— **„Hasgochó Protisz”** címen, a zsidó gyermekek számára Opman Kálmán beregszászi áll. tanító, nagyon kedves, szívet-lelket nemesező, erősen vallásos nevű hatású kis mesés füzetet írt, melyet minden zsidó tanító és nevelőnek melegen ajánlunk. A gyermekek gyönyörködve olvasgassák s tartalma észrevétel nélkül belopja magát a kis zsidó szívekbe. Tanítóik vagy testületek teljesen önköltségi áron kapják e füzetet postó megfizetés mellett a szerzőnél.

HETI GLOSSZÁK

Egy tragikus öngyilkosság — zsidó megvilágításban

Néhány nappal ezelőtt megmérgezte magát egy kiváló orvosi intellektus: Dr. Dénes Sándor öngyilkos lett. Meghalt 52 esztendőskorán és a sokat többre hívatott, nagy tudású, harmonikus életre berendezkedett férfi. Akik ismerik nagyon sokra becsülték, mert talpig ember volt, a szónak nem elcsépeelt frázis formájában. Minden sajnálatunk tragikus élet sorsáért.

És mégis! Nem meheünk tragédiája mellett elnésként, minthogy zsidó szempontokból világítsuk meg ennek a zsidó intellektuálnak tragédiáját. Aja self-made man. Szegényen került Oradeára és alig néhány évvelde alatt az ország egyik legnagyobb ügy és porcellán-üzletévé fejlődött a kezdetben kicsiny vállalkozás. Gyermekét — tipikus zsidó szokás szerint — már otthagyták a komercielis pályán. Nem volt, aki átvegye a régi üzletet. Deutsch K. név az apa meghalt és Dr. Dénes Sándor irodalmi társaságok elnöke lett. Ady Endre isápolója. A mi furcsa századunk elején a világ valamennyi kultúrvárosában élő és önmagát „mészár” zsidó ifjúság újrat választotta Dr. Dénes Sándor is. Távoll mindenél ami zsidó, távoll mindenél, ami szerintlik „bebonát” jelent. Tiszára természetudományi alapon állni és élni, akárcsak jóberája Dr. Berkolits René, aki néhány évvel ezelőtt a Lah-man sz natorium orvosaként keres-e önkéntleg a megsemmisülést. Nem kényszerű belemagyarázás, hanem tisztán látott folyamat részünkről, amikor azt állítjuk, hogy a Dr. Dénes tragédiája, akárcsak a nemrégiben öngyilkossá lett Dr. Moskovits József, Dr. Popper Ákos tragikus élet-sorsa tipikus zsidó intellektuálnak tragédiája. Ezek a szilárd életvezetel, világlafogással, képzettséggel ellátott emberek, úgy indult nekik az életnek évtizedekkel ezelőtt, hogy a polári liberális társadalom ranglétrán fölton felfelé jutnak majd. És hogy minél könnyebb legyen az előrejutás, hát leveleltek magukról minden „balasztot”. Legelőször és mindenekelőtt a zsidóságot. Nem hagyják el a vallást, de semibe sem vették. Tiszára természetudományi alapon állottak. És azt hitték, hogy a hozzájuk oly kegyes Sorssal életfogytiglenra költöttek szerződést, amelynek értelmében a Sors köteles gondoskodni arról, hogy nekik mindenkor az élet feltételekkel ossza áldásait. Kiverekedtek meguknak a pozíciókat, előbb születtek, majd tudással és azt hitték, hogy ennek így kell lenni. S amikor anyagi, család- és egyéb bajok reflektorént arra világítottak rá, hogy mégsem örök kedveljél a Sorsnak, akkor meghasonlottak és úgy hitték, hogy itt már nem segít semmi és „elegánsan” visszavonul-

Uj áruházunkban közvetlen raktáron:

SCHERG VILMOS és Társai R. T. braşovi posztógyár által gyártott kiváló minőségű szövet-különlégességek: Felöltő, trencskó, kamgarn, freskó és sport-öltönyökre, Nőkabát és kosztümkelmék, dublé anyagok, Kék és fekete szövetekből külön osztály!

Uj címünket jegyezze meg!

az ember a zűt és nyirkos sírverembe. „Ter-mészettudományi” alapon állottak. Mem hittek abban, hogy létezhet egy felsőbb hatalom, amelyet nem lehet mindég és mindenkor fölényes kérelgyintővel elintézni. Nem hittek a felsőbbrendűben, csak hittek a Műben, hittek abban, hogy ez az élet azért van így, mert kell a nyolc szobás lakás, meg kell az élet összes szépségeinek, örömeinek fenéki való-írlése. És amikor ez nem megy, akkor vége a vlagának — legalább is számukra. Akkor nincs tovább — csak a mérgepohár meg a revolvergolyó.

Ez a Dr. Dénes tragédia is élesen mutat arra a belső meghasonlásra, amellyel oly színültig teltett a modern zsidóság. Akik el-

felejtették a vallás megnyugtató varázsát, akik az Ész-t ültették a legfelsőbb Irónusra és az Életigenlének nyomstereit voltak. Amikor pedig, úgy álltak, hogy nem elég kegyes hozzájuk, akkor odadobták nekik a kezítűt. Itt vagy Te romogos, semmi élet, ha nem tudod nyujtani NEKEM amit „jogosan” elvárók ítéled, akkor nem kellessz. Ide a mérgepoharat és egy elegáns „volió”-val látómozom. Ez a mai „modern” életfelfogással teltett, de a század elején nagyszerűen élt és a mai viszonyokkal megbirkómi nem tudó zsidó intellektuál szomorú életsorsa és tragédiája. Minden emleri részvételünk az övék, az övé a Dr. Dénes Sándoré. De rá kell mutatnunk arra emtal, hogy a Sors utjaival szemben, nem lehet-

Paál Jób eredeti riportja: Majerko, a faktor...

Gyűléstí Dádányi György, a soproni hármashuzárak arany és ezüst vitézségi éremmel dekorált főhadnagya mesélte el nekem ezt a megható és igaz történetet. (COPYRIGHT by „Népünk” et Jób Paál)

A háboru utáni irodalom egyik legregyogóbb alkotása kétségkívül Bíró Lajos szim műve: a Hotel Imperial. A világnak majdnem valamennyi színpadán színekerült. És mindenütt tomboló siker aratott. Hotel Stadt Lemberg címmel filmet is játszották. A darab főszereplője Almássy főhadnagya, aki az oroszok fogságába kerül, onnan megszökik és hőse lesz egy romantikus szerelmi históriának. Kevesen tudják, hogy a Hotel Imperial históriája megtörtént az életben is.

Pár héttel ezelőtt megismertem azt az embert, akinek regényes életéből Bíró Lajos sziműrtél meg írta.

Almássy főhadnagya az életben gyűléstí Dádányi Györgynek hívják, apja dugszag nábob volt a Bánában, a fia a wie nerstádti katonai főreáliskolába járt és a háboruban a soproni hámas huszároknál szolgált. Amikor leszerelt, mellé egy csomó dekoráció diszittelt. Közülük az arany és ezüst

vitézségi érem. Amikor Lemberg visszafoglalása után kiszabadult az oroszok fogságából, az olasz frontra került és valahol Trieszt meg Miramare között ő maga mesélte el fogság bajlásának és fogsága történetét Bíró Lajosnak. Ebből az elbeszélésből született meg a Hotel Imperial.

Timişoarán ismerkedtem össze gyűléstí Dádányi Györggyel.

Nekem is elmondotta élete romantikus történetét.

Kiragadok belőle egy pár mondatot, amikkel ez a háboruban dekorált vitéz huszárfőhadnagya portréit adott nekem a galiciái zsidókról.

Ösrinte, igaz, becsületes portré.

— A háboru elején — kezdte érdekes elbeszélését gyűléstí Dádányi György — ezredem Galiciába került és Belz környékén már 1914 szeptemberének első napjaiban fogságba jutottam. Az első éjszaka sikerült meg menekülnöm. A felicianus apácák belzi klastromában kaptam menedéket. Három és fél hónapig rejtgettek a kedves nővérek, rejtéhegyemen megletem lengyelül is. Amde mindennap rejtgenem kellett attól, hogy felfedeznek és tudjam, hogyha ez megtörténik: nincsen kegyelem a számomra.

— Szükségem volt egy megbízható em-

berre, aki biztosabb helyen rejt el. A belzi zsidó cák, mint a legmegbízhatóbb embert, Majerkerkót, a kaftános galiciái zsidót ajánlottak nekem. Össze is hoztak vele. Ez a Majerko kicsiny, hunyorgós szemű zsidó volt. A foglalkozása: „faktor”. Kereskedett mindennel és nem volt olyan üzlet a világon, amit ne közvetített volna. Vállalkozott rá, hogy engem biztonságba helyez. Előbb azonban megintott a maga nyelvére. Hetek alatt már hibátlanul beszéltem jiddisül. Ma is beszélem ezt a nyelvet. A Majerko rábeszélésére pajeszt növesztettem, ő kaftán szerzett nekem és vele együtt utaztam aztán Belzből Lembergbe.

— Itt Majerko előe ment az apácakolostorba, ahol beajánlott és a lembergii apácák a Majerko rekomenidálására szívesen adták pár napra menelék nekem, aki kissé furcsa aduszitrunban: kaftánban és pajesztalvontium be másodsor is az apácakolostorba.

— Itt azonban csak három napig volt maradásom. Észrevettem, mert észre kellett vennem, hogy a zsidókat figyelik, az ochrana ekkor már teljes erővel dolgozott Lembergben, a derék apácákat nem akartam bájba hozni és újra Majerkohoz fordultam, hogy: segítsen rajtam.

— Majerke ezt kérés nélkül is megette. Mindenekelőtt hamis írásokat szerzett a számomra, aztán egy Hess nevű pékmesternél helyeztet el.

